

NETOP *nyt*

netværk for oplysning

TEMA: Motion og folkeoplysning

Kom på banen

Realkompetencer i NETOP

Monopol med mening

Aktivt medborgerskab

Sammen med ni andre folkeoplysende organisationer fra de nordiske lande deltog NETOP i årsmødet i Forbundet Nordisk Vuxen Upplysnings årsmøde i Åbo. Temaet var demokratifremmende folkeoplysning. Det var lærerigt. Jeg bemærkede mig imidlertid især to centrale forhold:

Den ene at man ikke skal undervurdere det demokratiske perspektiv af de alsidige aktiviteter i folkeoplysningen og også i NETOP. Disse aktiviteter udgør et mødested og skaber herigennem et socialt rum, som udgør en del af potentialet for selvgrøende, selvorganiserende lokale aktiviteter, hvor det er borgerne, der sætter dagsordenen.

Eksistensen af dette sociale rum er en vigtig forudsætning for det aktive medborgerskab. Høring om spørgsmål, som er sat på dagsordenen centralt, det være sig om EU eller kommunalreformen, er selvfølgelig også aktivt medborgerskab, men er ikke de eneste eller vigtigste.

Det andet at der i Finland er en betydelig politisk bekymring for landets

demokratiske tilstand. Derfor har regeringen iværksat et politikprogram om medborgerindflytning med et tværgående ministerudvalg som styrende, hvor en række aktiviteter gennemføres af de deltagende ministerier.

Programmets centrale mål omfatter blandt andet:

- Et aktivt og demokratisk medborgerskab i overensstemmelse med principperne om livslang læring.
- Gunstige og moderne juridiske og administrative betingelser for de samfundsmæssige aktiviteter.
- Udvikling af traditionelle og nye kanaler for medborgerindflydelse.
- Velfungerende strukturer og praksis i det repræsentative demokrati.

Programmets direktør, Seppo Niemelä, kommer fra folkeoplysningen og er i øvrigt tidligere formand for FNV.

Det gjorde indtryk at høre historien om en tilsyneladende helt ægte politisk interesse for demokratiets tilstand.

Tage Dræbye
Landsformand

Aktivt medborgerskab	2
Kom på banen	3
Lægeordineret folkeoplysning	4
Ældreidræt - en samfundsopgave	6
Musik til motion - uden afgift	8
Realkompetenceprojekt i NETOP	9
Boganmeldelse: Inde i foreningen	11
Kommentar: Monopol med mening	11
Informationer	12
Kalender	12

INDHOLD:

MEDLEMSBLAD FOR:

NETOP

Frederiksberggade 21, 2.
1459 København K
Telefon 33 93 00 96
Fax 33 33 00 96

NETOP

Tyrebakken 11
5300 Kerteminde
Telefon 63 32 20 96
Fax 63 32 20 97

www.netoplysning.dk
info@netoplysning.dk

Redaktion:

Bernhard Trier Frederiksen, ansvarshavende
Martin Hansen, redaktør
Ib Solvang

Redaktionsudvalg:

Eva Nielsen, Dansk Husflid, Lemvig
Henriette C. Andersen, FO Århus
Keld Andersen, FO Thisted

Layout:

Anna Marie Møller, Graphic Care
Martin Hansen

NETOPnyt udsendes til NETOPs styrelse samt til skoleledere og bestyrelser i NETOPs lokalforeninger. Desuden sendes bladet til NETOPs kollektive medlemmer (Dansk Husflid og Det radikale Venstre), samarbejdspartnere, og personer med tilknytning til folkeoplysningen.

NETOPnyt skal:

informere om NETOP og netværkets aktiviteter og om folkeoplysningen generelt; skabe debat om folkeoplysningen og de dertil knyttede fag, metoder og holdninger; inspirere til nye aktiviteter og udvikling af gamle; være forum for idéudveksling; anmelde nyt relevant materiale til brug i folkeoplysningen; være et kulturorgan og fortælle om de forskellige lokalforeninger i NETOP.

Alle kan indsende relevante indlæg. Redaktionen forbeholder sig ret til eventuelt at forkorte uopforderede indlæg. De synspunkter, der udtrykkes i bladet, er ikke nødvendigvis NETOPs synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Tryk: Øko-Tryk

Oplag: 2000 eks. 8 gange om året.

Næste deadline: 28. juni 2004

Forsiden: Idræt er blandt meget andet et sundt og godt alternativ til mange traditionelle former for medicinsk behandling - også for ældre. (Foto: Danmarks Arbejder Idrætsforbund)

ISSN 1603-6166

Kom på banen

AF MARTIN HANSEN *Informationskonsulent*

Selv om kommunalreformen ikke er færdigforhandlet, er det nu, foreningsdanmark skal på banen lokalt. Ellers risikerer foreningerne ikke at få indflydelse på de fremtidige vilkår.

Kommunalreformen ligger i skrivende stund og roder midt i regeringens forhandlinger med Dansk Folkeparti. Bestræbelserne på et bredt forlig ser ud til at have lidt en krank skæbne. Men lige meget hvordan reformen kommer til at se ud – og lige meget hvem der kommer til at tegne den, så vil den have vidtrækkende konsekvenser for det lokale foreningsliv. Når de lokale myndigheder centraliseres, vil det smitte af på den måde, støtten til foreningerne uddeles. De gamle kommuners måde at prioritere på skal til at koordineres og tilpasses med andre kommuner inden for de nye regioner. Og de personer, man hidtil har kendt og samarbejdet med på rådhuset, bliver måske skiftet ud – både politikere og embedsfolk. Derfor er der al mulig grund til, at foreningerne begynder at handle. Folkeoplysningen skal på banen, når de nye lokale grænser skal sættes.

Debatmøde i DUF

På et debatmøde sidst i maj havde Dansk Ungdoms Fællesråd inviteret en række interessante mennesker til at give oplæg om foreningerne i kommunalreformen. Indenrigsminister Lars Løkke Rasmussen

var hovednavnet, men han blev desværre forhindret. Men de andre oplægsholdere havde bestemt interessante pointer.

Bornholmske erfaringer

Erik A. Larsen, formand for DGI Bornholm, beskrev, hvordan kommunesammenlægningen havde fungeret på Bornholm. Erik A. Larsen berettede blandt andet om, hvordan de lokale regler skulle tilpasses hinanden. Med det resultat, at nogle foreninger fik mere, mens andre fik mindre. Derfor var det vigtigt for Erik A. Larsen at pointere, at man fik politikerne til aktivt at tage beslutninger omkring principperne i fordelingen af støtte. For erfaringerne viste, at solidariteten var til at overse blandt de foreninger, der fik mere end tidligere. Det var med andre ord ikke noget, 'man ordnede i mindelighed' imellem foreningerne.

Fokus på frivillige

Svend Blæsbjerg, borgmester i Trehøje Kommune, fortalte om, hvordan de i hans kommune prioriterede det frivillige arbejde meget højt. Han vidste dog godt, at det ikke var tilfældet i alle landets kommuner – og at det ikke var sikkert, at han kunne

beholde Trehøje Kommunes gode støtte til foreningerne efter en kommunalreform. Derfor understregede han vigtigheden af, at man snarest muligt begynder at finde de lokale kandidater, der vil tale foreningernes sag i de nye kommunale strukturer. Men samtidig gjorde Svend Blæsbjerg opmærksom på, at en kommende sammenlægning også er en enestående mulighed for at få mere 'muskelkraft og styrke' til flere og mere alsidige tiltage.

Opfordringer

I det hele taget bar både oplæggene og den efterfølgende debat præg af en vilje til at præge udviklingen i de kommende strukturer. Og den afsluttende opsummering til debatten havde tre overordnede forslag til det lokale foreningsliv:

- Find relevante kandidater, der vil tale jeres sag i din kommune.
- Gå eventuelt til den siddende borgmester og hør hans mening.
- Regn ikke med at kunne lave klare regler og rammer på forhånd, men forsøg at få de ansvarlige til at formulere målsætninger.

Under alle omstændigheder er det vigtigt, at man allerede nu bringer sin sag på banen. Hvis ikke risikerer man at blive glemt, når alle andre begynder at råbe op.

Lægeordineret folkeoplysning

AF MARTIN HANSEN *Informationskonsulent*

Folkeoplysningens gavnlige virkninger er åbenbare for størstedelen af dette blads læsere. Men at folkeoplysning ligefrem kan helbrede sundhedsmæssige skavanker er ikke normalen. Dette ændrer FO Hvidovre nu på i projektet 'Motion på recept'.

Til august lancerer FO Hvidovre et helt nyt tilbud til praktiserende læger – og i særdeleshed deres patienter. FO Hvidovre vil tilbyde behandling i form af deltagelse på forskellige former for motionshold.

Det kan vi!

Primus motor på projektet er Inge Lindquist, der er konsulent i FO Hvidovre. Inge Lindquist fortæller, at hun sidste år fulgte med i mediernes fokus på, at flere læger fandt, at almindelig motion er et af de bedste og mest effektive midler mod mange af tidens folkesygdomme. Lægerne mente, at almindelig motion kunne afløse mange typer af medicin og anden behandling. Blandt andet fik alle praktiserende læger en motionsmanual tilsendt. Manualen var lavet af Komiteen for Sundhedsoplysning og indeholdt en masse forslag til, hvordan motion kunne afløse traditionel behandling – men der stod intet om, hvem der tilbød denne motion. "Det kan vi!", tænkte Inge Lind-

quist straks. FO Hvidovre har i mange år haft en lang række bevægelsesfag, så det lå lige for. Det var blot at gøre lægerne opmærksom på, at tilbuddet eksisterede.

En mappe fuld af tilbud

Den oplagte idé syntes umiddelbart at lave en folder, man kunne lægge i lægernes venteværelser. Men Inge Lindquist mente, at man lige så godt kunne komme helt ind på lægens bord. Derfor skulle der laves noget materiale, som lægerne havde lyst til at bruge – og give videre. Og det blev udgangspunktet for det tilbud, som FO Hvidovre nu er klar til at lancere.

Tilbuddet består praktisk af en mappe, hvor alle FO Hvidovres forskellige motionskurser er beskrevet. Kurserne er opdelt i kategorier alt efter, hvilke lidelser undervisningen forebygger, helbreder eller lindrer. Hver kategori fylder en side, som lægen kan uddele til sine patienter efter behov.

Alle praktiserende læger i

Hvidovre skal have en mappe, og Inge Lindquist har planer om selv at tage ud til kommunens cirka 30 læger og aflevere den. Så kan hun samtidig forklare lidt om baggrunden for projektet. Og når mappen så skal opdateres om et halvt års tid, vil Inge Lindquist igen tage rundt til lægerne for selv at sikre sig, at de relevante sider bliver skiftet ud. Så får hun også muligheden for at høre, om mappen bliver brugt – og i så fald hvordan.

Et godt startskud

Når alle mapperne er uddelt, vil FO Hvidovre sparke projektet yderligere i gang. Ikke blot lægerne, men også alle andre i kommunen skal have at vide, at FO Hvidovre nu kan 'behandle'. Derfor har de planlagt en debataften med lægekonsulent Claus Hyldahl, der vil fortælle om behovet for motion gennem hele livet. Og dertil regner Inge Lindquist også med, at de kan få en masse presseomtale. Historien om projektet er så god, at den burde interessere lokalpressen.

Med konsulentbistand

Projektet har krævet en del bistand fra forskellige samarbejdspartnere. Først og fremmest har det været centralt at få et troværdigt og gennearbejdet baggrundsmateriale, så lægerne overbevises om, at motionstilbuddene har en tilstrækkelig lødighed. Derfor har FO Hvidovre ansat en lægekonsulent, Claus Hyldahl, der har gennemgået alt materialet. Desuden har Den Almindelige Danske Lægeforening rådgivet med hensyn til, hvordan man sikrede sig, at materialet nåede helt ud til lægerne – og at det blev brugt.

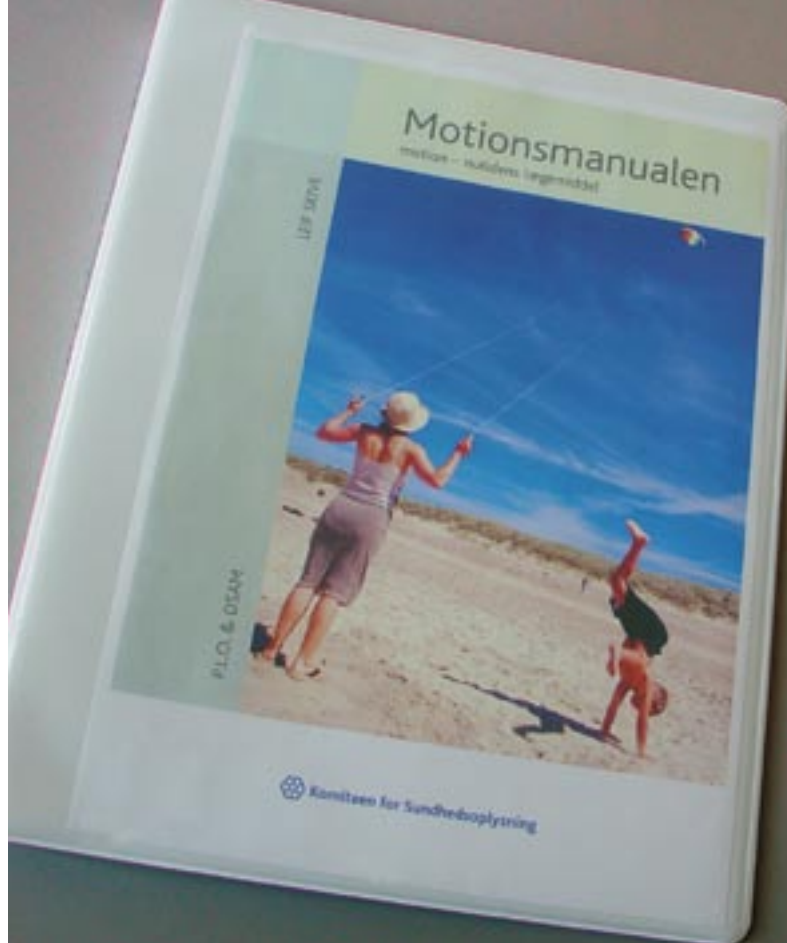
Inden materialet til august bliver sendt til alle de praktiserende læger, har FO Hvidovre lavet en aftale med en interesseret 'testlæge'. 'Testlægen' får allerede nu mappen, og hun tester den så i sin behandling over sommeren. Det kan give en masse værdifulde erfaringer, inden materialet skal stå sin endelige prøve.

Udfordringer

Den største forhindring i projektet har været tilgængeligheden for de forskellige kurser. Hvis der skal være nogen idé i at tilbyde motion til folk med forskellige skavanker, så skal tilbuddet være tilgængeligt, når behovet opstår. Derfor har FO Hvidovre været nødt til at ændre på, hvordan kurserne tidligere har været arrangeret. Dels skal kurserne ikke være afgrænset til en forårs- og en efterårssæson, men derimod løbe mere kontinuerligt. Og dels skal der være løbende optag på kurserne. Det har krævet en holdningsændring både i administrationen og hos underviserne – og nu er det store spørgsmål så, om deltagerne kan tilvænnens.

Fremtidsperspektiver

I nærmeste fremtid skal projektet

FO Hvidovre har lavet en mappe til alle Hvidovres praktiserende læger. Mappen er fuld af gode tilbud om motion, der afhjælper forskellige sundhedsskavanker.

som sagt stå sin prøve, når materialet deles ud til lægerne. Men FO Hvidovre lader det ikke blive ved det. Allerede nu forudser Inge Lindquist, at der kan være læger, der vil synes, at materialet er for ensidigt, da det kun indeholder tilbud fra FO Hvidovre. Derfor er det planen, at Inge Lindquist udvider materialet med tilbud fra andre foreninger – for eksempel idrætten. Målet er, at mappen kommer til at indeholde en lang række forskellige tilbud, så der er noget for en hver smag.

Det kræver en masse arbejde af Inge og FO Hvidovre at videreudvikle projektet. Heldigvis er Hvidovres folkeoplysningsudvalg meget begejstret for ideerne, og udvalget forsøger nu at finde penge til at støtte projektets næste fase. Pengene skal findes blandt de uforbrugte midler fra 2003.

Udbredelse

Da projektet har fået støtte fra NETOPs udviklingspulje, har

FO Hvidovre forpligtet sig til at stille projektets erfaringer til rådighed for alle NETOPs foreninger. Det er teknisk set klaret ved at indsende en rapport til landssekretariatet og ved at fortælle om projektet til dette blad. Men i FO Hvidovre synes de, at de har så god en idé, at de meget gerne vil hjælpe med råd og vejledning til alle interesserede lokalforeninger. Interesserede kan blot ringe til Inge Lindquist og høre nærmere på telefon 36 78 83 30. Inge sender også gerne et eksemplar af mappen til inspiration.

I øvrigt har Inge også lavet en aftale med grafikerens, der har designet mappen. Aftalen går ud på, at skabelonerne til FO Hvidovres materiale kan genbruges af andre foreninger. Dermed sparer man penge til en grafiker – og får et flot og professionelt design. Så selv om en forening ikke har erfaringer med bevægelseshold, så er der masser af muligheder for at forsøge sig med et lignende projekt.

Ældreidræt - en samfundsopgave

POUL LARSEN *Formand for DAI ældreidræt*

Større livskvalitet, et sundere liv og ikke mindst en bedre samfundsøkonomi er alle gode argumenter for at dyrke idræt – også efter de 60 år.

Med den stigende andel af personer over 60 år, der p.t. udgør cirka 20 procent af befolkningen og om 10 år cirka 25 procent, er det en tvingende nødvendighed, at samfundet og de ældre selv agerer og tager

denne udvikling alvorlig. Udviklingen skal sammenholdes med, at den gennemsnitlige levealder er stigende.

Et værn mod alderdom
Det at blive ældre behøver kun

at ses i relation til fødselsdatoen, idet den enkeltes åremål absolut ikke behøver at relatere sig til det at være 'gammel'. Generelt kan og bør alle gøre en indsats for at modvirke, at man bliver afhængig af andres hjælp i hverdagen, og her er det, at idræt og motion har en afgørende betydning. Hele livet er et langt forhindreingsløb, hvor flere og flere når helt til målet. Nogle uden skrammer, andre halter. De største problemer er forårsaget af

de ældre selv. Hvis man bevarer et godt helbred længst muligt i egen krop, er forringelsen af ens hverdag ikke særlig mærkbar. Samfundsøkonomisk – det vil her specielt sige udgifter til medicin, behandling og pleje – vil få uoverskuelige konsekvenser, såfremt der ikke bliver grebet ind med forholdsregler.

Den enkeltes livskvalitet

Et er økonomi, et andet er den enkeltes livskvalitet, der af WHO defineres som ”En tilstand af højest mulig fysisk, psykisk og social velvære.”

Dansk Arbejderidræts Forbund (DAI) har i cirka 12 år arbejdet intenst med aktivering af fysisk inaktive ældre. Dette arbejde er udviklet med økonomisk projektstøtte fra Kultur- og Socialministeriet, Sygekassernes Helsefond med flere. I samarbejde med ældre- og helseorganisationerne, er grundstammen lagt for en udbredelse blandt den progressive del af de ældre selv til at være ’ildsjæl’ i denne vigtige samfundsopgave.

Med det meget store behov er det absolut nødvendigt at udnytte denne ressource, idet det offentlige behandlersystem ikke vil være i stand til, at løse de store fremtidige sundhedsmæssige opgaver på dette område.

Forskellige muligheder

DAI har på mange motionsniveauer afprøvet og gennemført mange forskellige motionsaktiviteter målrettet de motionsinaktive ældre.

Livslang idræt – et aktivt liv efter de 45

Aktiviteten er et tilbud om deltagelse i forskellige idrætsgrene, hvor der er indlagt et konkurrencemoment. Dette for at fastholde idrætsudøvere i

motionsaktiviteter samt inspirere øvrige i denne aldersgruppe.

Ældreidræt – af ældre for ældre

Aktiviteten, der er for aldersgruppen 60+, etableres lokalt, tæt på de ældres bopæl, og ledes oftest af lokale frivillige ”ildsjæle”, der er villige til gennem uddannelse at påtage sig denne funktion. Motionsaktiviteten består af opvarmingsøvelser, forskellige idrætter og – som noget meget vigtigt – socialt samvær. Målgruppen er de ældre, der selv kan bevæge sig til aktiviteten.

Idræt for mindre mobile

Aktiviteten foregår på aktivitetssteder (plejehjem) og omfatter ”stolemotion”, lette motionsaktiviteter og socialt samvær.

Motionsvenner

Aktiviteten foregår i eget hjem igennem de etablerede ”besøgsvenner” samt ildsjæle, der bliver uddannet til at udføre motionsøvelser med de motionsinaktive ældre.

Samarbejde med aftenskole

I Ålborg kommune er gennemført et partnerskabsprojekt mellem Ålborg kommune, DAI og DOF, med titlen ”Frivillige motionsvenner i Ålborg kommune”. Projektet har været en stor succes, og der er udarbejdet en evalueringsrapport samt en vejledning i etablering og uddannelse af frivillige motionsvenner. (Kan rekvireres hos DOF.)

Dette pilotprojekt kan bearbejdes og tilpasses andre landsdele, og området kunne være et debattema under 10-procentreglen i tilskuddet til ’Den folkeoplysende voksenundervisning’. Netværk er et gennemgående tema for hele området, hvor ensomhed vel ikke er nogen

sygdom, men kan udvikle sig negativt både fysisk og psykisk. Motionens verden med fysiske aktiviteter er ’lykkepiller’ uden negative bivirkninger.

Det gode liv

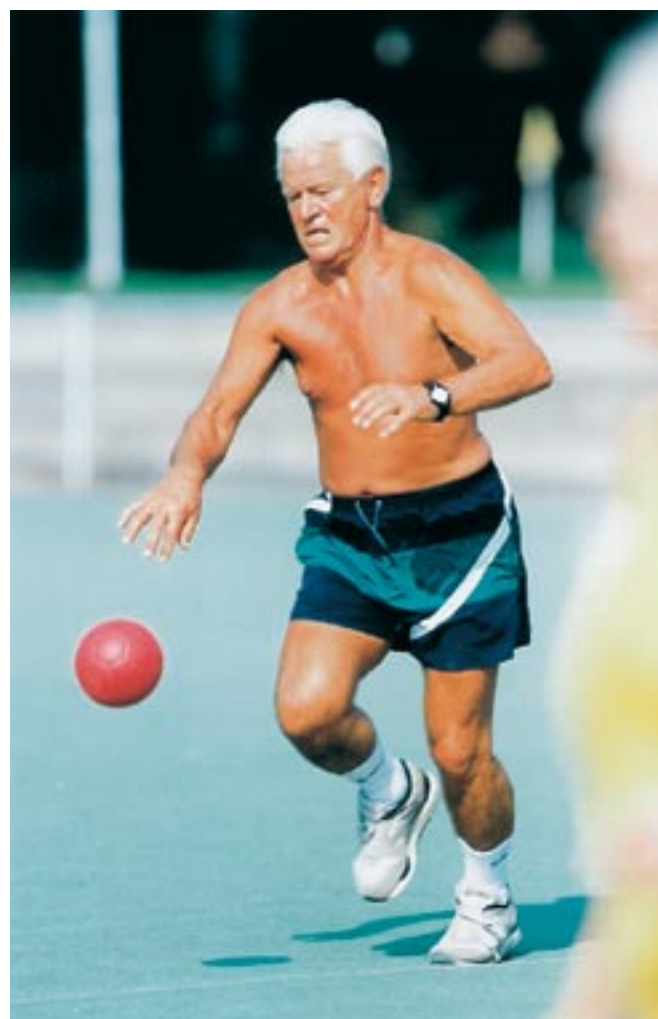
Et godt liv er et glad liv, og fysisk aktivitet påvirker hormonerne, så man bliver gladere.

Piet Hein har tænkt nogle tanker i denne forbindelse:

”Hvis dit sjæleliv er opslidt skal du rekreere kropsligt.”

Intentionen med dette indlæg er, at ’Den folkeoplysende voksenundervisning’ også tænker nogle tanker vedrørende denne samfundsopgave.

Motionens verden med fysiske aktiviteter er ’lykkepiller’ uden negative bivirkninger. (Fotos på begge sider: Dansk Arbejder Idrætsforbund)

Musik til motion – uden afgift

AF MARTIN HANSEN *informationskonsulent*

Det er fortsat gratis at afspille musik i folkeoplysningen – så længe musikken ikke er det primære. Det gælder også for musik til idrætsudøvelse, har Højesteret netop besluttet.

KODA/Gramex fik ikke medhold, da de lagde sag an mod nogle af DIF's og DGI's medlemsforeninger. Derfor slipper idrætsforeningerne – og dermed også folkeoplysningen – for at skulle indgå aftaler med KODA/Gramex i stil med den aftale, NETOP har med Copy-Dan. Det ville – ud over øgede udgifter – også betyde mere administration. Så det er med en vis lettelse, at Højesterets dom blev modtaget i folkeoplysningen.

Sagen kort fortalt

KODA/Gramex mente, at der er tale om offentlig fremførelse, når en forening afspiller musik til for eksempel en gymnastiktræning. Dermed skulle der betales afgift, hver gang foreningen benyttede musik – og det samme skulle aftenskoler, der benytter musik til motion og lignende.

Dommen

Højesteret havde flere begrundelser for at frifinde idrætten. Først og fremmest mente dommerne, at idrætten er ikke-kommerciel,

og at arbejdet primært udføres af frivillige. Dertil kommer, at idrætsforeningerne er rodfæstet i lokalområdet, og at de fremmer sociale relationer mellem deltagerne.

Endnu vigtigere for juristerne var nok det faktum, at de vurderede musikken til nok at være en væsentlig del af aktiviteten til træning, men at den ikke var det primære. Samtidig talte det også, at musikken kun bliver brugt på et hold blandt medlemmer af en klub – og altså ikke et sted, der er egentlig offentligt tilgængeligt. Dommerne slog dog fast, at dommen hermed kun gælder for musik i forbindelse med almindelig træning – og at musik i forbindelse med opvisninger, stævner og lignende, hvor der er offentlig adgang for tilskuere, stadig er underlagt afgift. Dette er der dog ikke noget nyt i.

Må også gælde aftenskolerne

Alt i alt har Højesteret lagt vægt på en række forhold, som ikke er meget ulig folkeoplysningens.

Og dermed må dommen også formodes at gælde folkeoplysningens aktiviteter. Derfor er der ingen grund til, at folkeoplysningen ændrer på den praksis, der har fungeret hidtil – nemlig at musik til undervisningen stadig ikke er underlagt afgift.

Andre domme

Den seneste dom er blot en enkelt i en række af retssager, som KODA/Gramex har anlagt. I 1999 gik Højesteret ligeledes imod KODA/Gramex, da KODA/Gramex forsøgte at få fritids- og ungdomsklubber underlagt afgift, når de afspiller musik for børnene. Men også her henviste Højesteret til, at musikken ikke var den primære grund til, at børnene kom i klubberne. Musikken er kun baggrund for andre aktiviteter. Også her kan der drages direkte paralleller folkeoplysningen. Det er altså ikke kun bevægelsehold, der er fritaget afgift ved brug af musik. Principielt må det gælde alle former for undervisning, hvor musikken ikke er det primære.

Realkompetenceprojekt i NETOP

AF MARLENE BERTH NIELSEN *foreningskonsulent*

Udvikling af aktivt medborgerskab og af livskompetencer – livsdueligheden – står centralt i NETOPs værdigrundlag. Næste skridt er at vise, at det også er det, der sker i vores mangeartede virksomhed. Realkompetenceprojektet er en vigtig vej at gå.

Hvorfor skal aftenskolerne forholde sig til realkompetencebegrebet og beskrivelser af borgernes kompetenceudvikling? Det skal vi af den simple grund, at aftenskolerne bidrager væsentligt til udvikling og vedligeholdelse af kompetencer hos borgerne.

Derfor tager vi nu for alvor hul på det realkompetenceprojekt, som NETOP sammen med LOF har fået udviklingsmidler til gennem Dansk Folkeoplysnings Samråd.

Et kompetenceparadoks

Projektet har til formål at udvikle og afprøve en kompetencemodel, der kan afdække de kompetencer, aftenskolekursister tilegner sig og udvikler gennem deltagelse i kurser i aftensskolerne.

Vi bevæger os alle livet igennem i forskellige læringsrum og ofte flere af dem på samme dag – vores arbejdsliv, vores fritidsliv, uddannelse. Disse livsområder defineres som læringsrum, fordi der potentielt altid er en mulighed for læring tilstede

– uanset hvor vi befinder os. Det er efterhånden en velbegrunder teoretisk antagelse, at det ikke kun er, mens vi er i det formelle uddannelsessystem, at vi lærer. Nej, her udsættes vi for struktureret undervisning, hvor hensigten er at lære os noget ganske bestemt. Ingen er dog længere helt sikre på, at vi så også lærer det, som læreren har intentioner om at lære os. Alligevel udstyres vi ved slutningen af et formelt uddannelsesforløb med en formel kompetence i form af et eksamensbevis.

Jeg har tidligere i en artikel om realkompetencer (NETOPnyt nr. 2) beskrevet, at vi også lærer alle mulige andre steder. Her står aftenskolen som en helt central medspiller, når vi snakker ikke-formel læring (struktureret men ikke eksamensrettet). Alligevel udstyres vores kursister ikke med nogen særlige former for redskaber til at beskrive de ikke-formelle kompetencer, de udvikler gennem aftenskolekurset. Det må vel siges at være lidt af et paradoks, at vi her kan tegne et (lidt firkantet) billede af to

systemer, der begge bidrager til udvikling af borgernes kompetencer, men hvor det kun er det formelle systems kompetencer, der beskrives og anerkendes. Og det er dette paradoks, vi med kompetenceprojektet gerne vil lave om på.

Sammenhæng i borgernes læringsrum

Ved at udvikle en model eller et redskab, som kursisterne kan bruge til at beskrive deres kompetenceudvikling i aftenskolen, kan projektet bidrage til at skabe sammenhæng mellem borgernes forskellige læringsrum – arbejdsliv, uddannelse og fritid. Kompetencemodellen kan nemlig og skal ses som et supplement til andre former for kompetencebeskrivelse, for eksempel eksamenspapirer, CV'er og så videre. Med modellen får kursisterne et redskab til at supplere deres kompetenceprofil, så de samlet set kan tegne et mere helt billede af deres realkompetencer - sum-

Fortsættes næste side ...

Fortsat fra forrige side ...

men af deres formelle, ikke-uformelle og uformelle kompetencer.

Kvalitetsudvikling

Udover at blive et aktivt kompetenceredskab for vores kursister, har projektet som mål at bidrage til en generel kvalitetsudvikling af folkeoplysningsområdet. Projektet vil producere resultater, der dels kan bruges i et videre udviklingsarbejde omkring realkompetence, dels sætter fokus på folkeoplysningen som en væsentlig kompetenceudvikler. Dermed sættes der også fokus på, hvilke kompetenceområder aftenskolerne er særligt gode til at understøtte og udvikle. På denne led kan projektet – og i sidste ende aftenskolernes aktive arbejde med kompetencebeskrivelser – være med til at synliggøre folkeoplysningens nytteværdi både for den enkelte borger og for samfundet.

Synliggørelse

Projektarbejdet har altså et klart anvendelsesperspektiv – for den enkelte, for skolerne og på strategisk niveau:

For den enkelte vil modellen fungere som en redegørelse for de kvalifikationer og kompetencer, deltageren har opnået gennem kursisdeltagelsen. Hvis kursisten senere hen får brug for at få afdækket sine realkompetencer, for eksempel i forbindelse med at søge ind på en uddannelse, vil modellen være et konstruktivt supplement.

For skolerne vil en afdækning af kursisternes kompetenceudvikling gennem aftensskolekurser blive et konstruktivt redskab i forbindelse med den enkelte aftenskoles kvalificering og synliggørelse af skolens virke lokalt.

På strategisk niveau kan modellen bidrage til at synliggøre, hvordan aftensskolerne som læringsrum kan inddrages som en væsentlig del af udviklingen af et fremtidigt system til vurdering og anerkendelse af realkompetencer. Der er tegn i både sol og måne på, at det i fremtiden bliver muligt for den enkelte borger for eksempel at søge ind på en uddannelse via en realkompetencevurdering, frem for blot de formelle kompetencer.

Endelig vil kompetencebeskrivelsesmodellen synliggøre, på hvilke områder aftensskolerne spiller en særlig stærk samfundsrolle.

De praktiske erfaringer

Omdrejningspunktet i projektet er som nævnt at udvikle og afprøve en kompetencemodel, som kursisterne i aftensskolerne kan bruge til at beskrive de (real)kompetencer, de udvikler gennem deres deltagelse i aftensskolekurser. Modellen udvikles i

projektperioden som en procesmodel. Det betyder, at modellen vil udvikle sig ved at blive afprøvet i praksis. Et vigtigt aspekt af projektet er netop de praktiske erfaringer med modellen, som lærerne og kursisterne på en række udvalgte skoler gør sig. Disse erfaringer vil få indflydelse på, hvordan modellen endeligt kommer til at se ud.

Ti skoler deltager

Fra hvert af de to landsforbund deltager fem skoler, hver især med et hold og en lærer. Tilsammen dækker de bredden i de to forbunds aftenskolevirksomhed, hvad angår geografisk placering, skolestørrelse og fagområder. Det er lærerne og kursisterne, der er primus motorer i den praktiske del af projektet – nemlig afprøvningen af modellen. Det er lærerne, der på deres hold introducerer modellen for kursisterne. Og det er kursisterne, der skal bruge modellen som redskab for en individuel beskrivelse af deres udbytte og kompetenceudvikling gennem deres aftensskolekursus.

Flere skoler tilbyder kompetencebeskrivelse

Efterfølgende skal modellen evalueres for at afklare, hvordan modellen virker, og hvor den ikke virker. Det gøres gennem individuelle og gruppeinterviews med lærerne og kursisterne. Med udgangspunkt i de indsamlede evalueringer, justeres modellen til en egentlig kompetencebeskrivelsesmodel for aftensskoleområdet.

Herefter er det håbet, at kompetencemodellen kan udbredes til flere skoler, der kan se værdien af at tilbyde den til lærerne og kursisterne som et aktivt redskab til afklaring af kvalitet og udbytte i aftensskolekurset – som et redskab til kompetencebeskrivelse.

BOGANMELDELSE

Inde i foreningen – ude på forandring

Hvem bestemmer, hvordan jeres forening udvikler sig? Er det foreningen selv, eller er det omgivelserne?

Af Martin Hansen, Informationskonsulent

I en verden, der hastigt forandres, er det vigtigt at udvikle sig sammen med omgivelserne. Dette gælder ikke mindst for frivillige foreninger. Men det er vigtigt, at foreningerne gør sig klart, hvad det er, der skal styre udviklingen. For der er forskel på blot at forsøge løbende at tilpasse sig udviklingen og på aktivt at tage stilling til sin rolle i forhold til sine berøringsflader. En ny bog beskriver hvorfor – og ikke mindst hvordan – en forenings medlemmer kan iværksætte en omstillingsproces.

Et pilotprojekt

KLEO (Kompetencer, Ledelse, Evaluering og Organisationsudvikling) under CVU København & Nordsjælland gennemførte i 2002 og 2003 pilotprojektet "Når medlemmerne får mening om meningen". Erfaringerne fra dette projekt er blevet samlet op og beskrevet af Lotte Møller i bogen "Inde i foreningen – ude på forandring". Her får læseren en håndbog i et forløb, der kan udvikle hele foreningen – eller udvalgte dele af den. Udgangspunktet for projektet, og dermed bogen, er udviklingsprocessen i tre forskellige idrætsforeninger, men erfaringerne, resultaterne og dermed metoderne kan benyttes af alle typer frivillige foreninger.

Metoden

Lotte Møller skitserer en bestemt og afprøvet metode til foreningsudvikling. Kort fortalt består metoden af tre trin: introduktion, værdisætning og handling. Det handler om at finde ind til de værdier, foreningens medlemmer finder vigtige, og herefter handle i overensstemmelse med disse værdier. Lotte Møller lægger meget vægt på at inddrage alle 'brugere' af foreningen. Både for at finde værdier, der gælder for alle dele af foreningens virke, men også for at skabe et ejerskab til processen. Alle medlemmerne skal føle, at deres mening er vigtig!

Tre dele

Bogen kan opdeles i tre overordnede afsnit: de bagvedliggende tanker, en opskrift på forløbet og til sidst en gennemgang af de tre foreningers forløb. Opdelingen er ligesom den sproglige tone en anelse akademisk. I de to første afsnit kunne man som læser sagtens bruge flere eksempler til at forklare og sætte praksis på ideerne. De praktiske eksempler er primært samlet i sidste tredjedel af bogen og er en fin afrunding, men det havde hævet læsevenligheden væsentligt med mere vekselvirkning mellem teori og praksis.

Når det så er sagt, så synes jeg, bogen satte mange nye og konstruktive tanker og ideer i gang.

Lotte Møller

Inde i foreningen – ude på forandring

Forlaget CVU København & Nordsjælland KLEO
80 sider - 100 kr. ekskl. moms.

Kommentar:

Monopol med mening

AF MARTIN HANSEN

Informationskonsulent

I gennem hele foråret har medierne igen og igen fortalt, at Tipstjenestens monopol på det danske spillemarked var i fare. Udenlandske bookmakere vil ind på det danske marked, og med EU-domstolen i ryggen, så det ud til at lykkedes for dem. Men nu ser det ud til at det mislykkes for bookmakerne – og heldigvis for det.

Nu er monopol næsten pr. definition et skældsord i den hjemlige andedam, specielt i medierne. Men Tipstjenestens monopol har en mening. For reglerne for Tipstjenesten betyder nemlig, at det ikke er firmaer og deres aktionærer, der skal tjene på danskernes spillelyst. Derimod går overskuddet dels til bekæmpelse af ludomani og dels til foreningslivet i Danmark. Folkeoplysningsgen har en speciel interesse i striden, da oplysningsforbundenes landssekretariat har støtten fra Tips- og Lottomidlerne som primær indtægtskilde.

Og derfor tillader vi os at være glade for, at den seneste retssag mellem en bookmaker i Italien og den italienske regering – den såkaldte Gambelli-sag – faldt ud til regeringens fordel. Det betyder nemlig, at der ikke er blevet åbnet en dør til et liberalt spillemarked i EU, samt at overskuddet fra danskernes spilleglæde ikke kommer i lommerne på private firmaer, men kommer alle danskere til gode.

2 gange 25 år

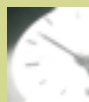
FO Søndersø havde den 4. maj sit 25 års jubilæum. Ved samme lejlighed havde Kaj Andersen, som stiftede foreningen, 25 års jubilæum som formand. Igenem årene har FO Søndersø udbudt en lang række forskellige fag, fra musik over sprog til bevægelse. Og Kaj Andersen har også bevæget sig rundt i folkeoplysningsverden. Ved siden af hvervet som formand i foreningen er han også bestyrelsesmedlem i FO Odense, ligesom han har været landsformand for Frit Oplysningsforbund. NETOPnyt ønsker et stort tillykke!

Kaj Andersen

Landsmøde 2005

NETOP er blevet et stort oplysningsforbund. Det var tydeligt for deltagerne i årets landsmøde i Esbjerg. Og med alle de deltagere er vi nødt til at finde et sted, der har masser af plads. Det betyder samtidig, at landssekretariatet skal være tidligt ude for at finde et sted, der har plads til alle disse mennesker. Derfor kan det allerede nu slås fast, at næste års landsmøde finder sted den 16.-17. april i Svendborg – helt præcist på Hotel Svendborg. Så husk at sætte kryds i kalenderen.

KALENDER

JUNI

- 26. og 27. Dansk Husflids årsmøde i Skjern
- 28. Deadline NETOPnyt 5

AUGUST

- 11. Forretningsudvalgsmøde
- 14. og 15. DDV Kursus (De danske Vægtkonsulenter) *Ny dato!!*
- 23. NETOPnyt 5 udkommer
- 28. og 29. Lederkursus i Kerteminde
- 29. Styrelsesmøde

SEPTEMBER

- 22. Forretningsudvalgsmøde

OKTOBER

- 2. og 3. Styrelsesseminar

APRIL 2005

- 16. og 17. Landsmøde 2005

Se på www.netoplysning.dk eller kontakt Marlene B. Nielsen på telefon 33 93 00 96 for yderligere oplysninger om de nævnte aktiviteter.

SOMMERFERIE

Landssekretariatets to kontorer holder ferielukket i juli. For Kertemindekontoret drejer det sig om ugerne 28, 29 og 30 – altså fra og med 3. juli til og med 25. juli. For Københavnskontoret drejer det sig om ugerne 28, 29, 30 og 31 – altså fra og med 3. juli til og med 1. august. NETOPnyt ønsker alle en god sommer!